

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 11 juli 2017****om Nederländernas nationella reformprogram 2017 med avgivande av rådets yttrande om Nederländernas stabilitetsprogram 2017**

(2017/C 261/18)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 16 november 2016 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2017 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 9–10 mars 2017. Den 16 november 2016 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, rapporten om förvarningsmekanismen, där det angavs att Nederländerna var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen även en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken för euroområdet, vilken godkändes av Europeiska rådet den 9–10 mars 2017. Den 21 mars 2017 antog rådet en rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*) ⁽³⁾.
- (2) Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Nederländerna, i egenskap av medlemsstat som har euron som valuta, se till att rekommendationen för euroområdet, såsom återspeglas i rekommendationerna 1 och 2 nedan, genomförs fullständigt och i tid.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ EUT C 92, 24.3.2017, s. 1.

- (3) Landsrapporten 2017 för Nederländerna offentliggjordes den 22 februari 2017. Den innehöll en bedömning av hur väl Nederländerna hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 12 juli 2016, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 22 februari 2017. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Nederländerna har makroekonomiska obalanser. Nederländerna har det största överskottet i bytesbalansen räknat som genomsnitt på tre år av BNP bland de medlemsstater som ingår i euroområdet. Överskottet tyder på en mindre optimal resursfördelning och borde innebära att det finns utrymme för ökad tillväxt och välfärd. Hushållens disponibla inkomst hålls tillbaka av en stor obligatorisk avgiftsskyl. Den privata skuldsättningen är hög, särskilt har hushållen stora bolån. Hushållens stora skulder ökar sårbarheten för finansiella chocker. Det är särskilt viktigt att vidta åtgärder för att minska risken för negativa effekter på den nederländska ekonomin och, med tanke på landets storlek och gränsöverskridande betydelse, även på hela den ekonomiska och monetära unionen.
- (4) Den 26 april 2017 lade Nederländerna fram sitt nationella reformprogram för 2017 och sitt stabilitetsprogram för samma år. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes samband ska kunna beaktas.
- (5) De relevanta landsspecifika rekommendationerna har beaktats i programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonderna*) för perioden 2014–2020. Såsom anges i artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ser över och föreslår ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har i riktlinjerna för tillämpningen av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa den bestämmelsen.
- (6) Nederländerna omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av skuldriteriet. I sitt stabilitetsprogram för 2017 planerar regeringen en ökning av överskottet i den offentliga sektorns finanser från 0,5 % av BNP 2017 till 1,3 % av BNP 2020. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 0,5 % av BNP – fortsätter att vara uppfyllt med marginal under hela programperioden. Enligt 2017 års stabilitetsprogram förväntas den offentliga skuldkvoten falla till 58,5 % 2017, dvs. under fördragets referensvärde på 60 % av BNP. Regeringen planerar en fortsatt minskning av den offentliga skuldkvoten till 49,3 % av BNP 2020. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för de budgetprognoserna är realistiskt. Enligt kommissionens vårprognos 2017 beräknas det strukturella saldoto stiga från ett överskott på 0,2 % av BNP 2017 till 0,4 % av BNP 2018, vilket är över det medelfristiga budgetmålet. Den offentliga skulden förväntas sjunka stadigt till en nivå under vad skuldriteriet kräver. Sammantaget anser rådet att Nederländerna kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler under 2017 och 2018. Samtidigt finns det – med bibehållen respekt för det medelfristiga målet – utrymme för att stödja potentiell tillväxt och inhemsk efterfrågan genom att använda finans- och strukturpolitiken, inbegripet investeringar i forskning och utveckling, och genom att skapa förutsättningar för högre reallöneökningar, även vid ihållande externa obalanser.
- (7) Den senaste tidens ökande sysselsättning beror främst på att antalet visstidsanställda och egenföretagare har ökat. Att andelen visstidsanställda är hög och ökar samt att egenföretagarna utan anställda ökar i snabb takt beror på de stora skillnaderna mellan tillämpliga arbetsrättsliga bestämmelser, skydd av arbetstagare samt skillnaderna i skatte- och socialförsäkringslagstiftningen. Trots att vissa åtgärder har vidtagits innebär vissa av dessa faktorer fortfarande att det finns ekonomiska incitament för anställda att börja arbeta som egenföretagare eller att det lönar sig att rekrytera på visstidskontrakt. Detta kan få synnerligen snedvridande effekter i periferin av arbetsmarknaden och kan ha bidragit till den måttliga aggregerade reallöneökning som konstaterats. Egenföretagare är oftare dåligt försäkrade mot funktionsnedsättning, arbetslöshet och ålderdom. Detta skulle kunna påverka socialförsäkringssystemets hållbarhet

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

på längre sikt. Genomförandet av åtgärder för att komma åt falskt egenföretagande är vilande tills 2018. Sysselsättningsgraden för människor med migrantbakgrund förblir en viktig utmaning. Sysselsättningsgraden för migranter som inte är födda i EU är 20 procentenheter lägre än för människor födda i Nederländerna. Endast en liten del av den siffran förklaras av olikheter i ålder och utbildning.

- (8) Senare års stigande sparkvot för hushållen berodde delvis på mer sparande i den andra pelaren i pensionssystemet (obligatoriska privata tillägssystem), som understöddes av regelverket. En lämplig fördelning av kostnader och risker inom och mellan generationer, utöver de regler som antagits i fråga om indexreglering och finansiella reserver (ramverk för finansiell bedömning) skulle hjälpa hushållen att placera sina ekonomiska resurser på ett mer tillväxtvänligt sätt. Regeringen tillkännagav sin avsikt att grundligt reformera den andra pelaren i pensionssystemet för att förbättra täckningen och skapa ett genomsynligare, flexiblare och försäkringstekniskt rättvisare system.
- (9) Stelbenthet och snedvridande incitament har byggts upp över årtionden och präglar nu bostadsfinansieringen och sparmönstren inom sektorn. Hushållens tendens att öka sina bolån i takt med stigande fastighetsvärden speglar i stort de skatteincitament som länge erbjudits, särskilt att räntan på bolån är helt avdragsgill. Trots den allt starkare ekonomiska återhämtningen har inga ytterligare åtgärder vidtagits för att angripa detta sedan 2012.
- (10) Investeringarna sjönk kraftigt under krisen och har endast delvis återhämtat sig sedan dess. Svagheten hos de investeringar som omfattar hela ekonomin förefaller ha ett starkt cykliskt drag, och framkallades av en nedgång på bostadsmarknaden och vissa beslut om konsolidering av de offentliga finanserna. Hindren för investeringar förefaller små, men förfarandena för att få ett bygglov är förhållandevis långa. De låga investeringarna i förnybar energi verkar vara kopplad till den tidigare marknadsdynamiken, osäkerheten på marknaden och regleringar. De offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling är låga om man ser till utbildningsnivå, studieresultat och den ekonomiska utvecklingen jämfört med de toppresterande medlemsstaterna. De offentliga utgifterna på detta område har stagnerat sedan 2014 och de privata satsningarna på forskning och utveckling ligger kvar på en låg nivå. Inga framsteg har gjorts när det gäller rådets därmed sammanhängande rekommendation från 2016.
- (11) Kommissionen har inom ramen för 2017 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Nederländernas ekonomiska politik och offentliggjort den i 2017 års landsrapport. Kommissionen har också bedömt 2017 års stabilitetsprogram, 2017 års nationella reformprogram samt uppföljningen av de rekommendationer Nederländerna fått under tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Nederländerna utan även i vilken mån unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka unionens övergripande ekonomiska styrning genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (12) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat 2017 års stabilitetsprogram och anser i ett yttrande⁽¹⁾ att Nederländerna kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.
- (13) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat 2017 års nationella reformprogram och 2017 års stabilitetsprogram. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspglas i rekommendationerna 1 och 2 till Nederländerna nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Nederländerna att under 2017 och 2018 vidta följande åtgärder:

1. Med bibehållen respekt för det medelfristiga målet, använda finans- och strukturpolitiken till att stödja potentiell tillväxt och inhemsk efterfrågan, inbegripet investeringar i forskning och utveckling. Vidta åtgärder för att minska de kvarvarande snedvridningarna på bostadsmarknaden och incitamenten för hushållen att ta lån, i synnerhet genom att begränsa möjligheterna till skatteavdrag för bolåneräntor.

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

2. Tackla kvarvarande hinder för att anställa personal på tillsvidarekontrakt. Ta itu med den stora ökningen av antalet egenföretagare utan anställda, bland annat genom att minska de skattefördelar som främjar egenföretagande utan att för den skull äventyra företagande, och göra det lättare för egenföretagare att få tillgång till ett socialt trygghetssystem till överkomligt pris. Baserat på den breda beredningsprocess som redan startat, göra pensionssystemets andra pelare öppnare och mer motståndskraftig mot chocker samt öka rättvisan mellan generationerna. Skapa förutsättningar för högre reallöneökningar med bibehållen respekt för den roll som arbetsmarknadens parter spelar.

Utfärdad i Bryssel den 11 juli 2017,

På rådets vägnar

T. TÖNISTE

Ordförande
